

STRATEGII DE EVALUARE ȘI UTILIZAREA TIC ÎN DEMERSUL DE ÎNVĂȚARE

„Analfabetul secolului XXI nu va fi acela care nu poate citi și scrie, ci acela care nu poate învăța, care nu poate să uite ceea ce a învățat în mod voit și care nu poate reînvăța.”
(Alvin Toffler, futurolog American)

Continuând bunele practici în utilizarea *Ghidului multimedia* realizat în cadrul proiectului „*Povestea limbii române. Curriculum optional și resurse educationale*” am construit situații de învățare prin introducerea și folosirea tehnologiei, dezvoltând copiilor capacități de gândire de nivel superior. Această oportunitate vine să dezvolte nu numai o gândire critică de nivel superior ci să aplice competențe fundamentale ale sec XXI: competențe de comunicare, creativitate și curiozitate intelectuală, gândire critică și gândire sistemică, informații și abilități media, capacități de colaborare, identificarea, formularea și soluționarea problemelor, auto-formare, responsabilitatea socială.

Cum poate fi utilizată tehnologia în modul cel mai eficient pentru a sprijini și a evalua achizițiile elevilor atât la limba română cât și la celelalte discipline? Suntem conștienți de faptul că cele mai importante lecții ale vieții pot fi predate fără ajutorul unui calculator. Considerăm că este important ca activitățile de învățare să fie interactive, mai ales că elevii au deja deprinderi de folosire avansată în domeniul IT. Din păcate, aceste deprinderi nu sunt folosite în scopul propriei formări corecte. De aceea, ni se pare că rolul profesorului este de a îndruma elevii să descopere că tehnologiile pot servi învățării de lungă durată, într-un mod cât mai apropiat de vârsta lor, într-un ambient reconfortant și relaxant. Iată de ce este necesar ca aceștia să fie orientați în eficientizarea utilizării IT în tot procesul de învățare, prin transformarea potențialului TIC într-un auxiliar didactic modern, care le poate scurta timpul necesar documentării, organizării, prelucrării informațiilor, le poate oferi variate metode de abordare a aceleiași teme, poate transforma învățarea tradițională într-una activă și interactivă, conducând, în mod firesc, la stimularea gândirii creative, la dezvoltarea unor competențe atât de necesare secolului în care trăiesc. Competențelor digitale li se vor adăuga competențele lingvistice, moral-civice, culturale, antreprenoriale.

Reușita elevilor depinde, în mare măsură, și de acea dorință a profesorului care nu se lasă dominat de rutină și care înțelege că metodele tradiționale au fost surclasate de cele moderne, că participarea la propria instruire este mult mai eficientă și de durată, că transformarea profesorului într-un coleg “mai instruit” sub aspectul calității informațiilor, dar mai puțin inițiat în tehnologie. Poate fi și o strategie a cadrului didactic, care ia inițiativă să coboare de pe soclu și să se alfabetizeze în ale tehnologiei.

Prin urmare, valorificând experiența acumulată prin participarea la numeroase cursuri de formare și dezvoltare profesională care au vizat folosirea instrumentelor TIC la clasă, am explorat diverse moduri în care elevii pot utiliza tehnologiile pentru a desfășura activități de documentare de

comunicare și de colaborare: crearea unei broșuri/newsletter al clasei pentru promovarea activității din proiect în rândul părinților, profesorilor și al elevilor din alte clase, editarea pe pagina wiki proprie a clasei

Dacă instruirea este centrată pe elevi, aceștia ar trebui să fie implicați în procesul de evaluare. Cercetările indică efectul pozitiv pe care îl are implicarea elevilor în evaluare asupra procesului de învățare (Black & Wiliam, 1998). Pentru acest lucru, elevii au nevoie de oportunități pentru a învăța și a pune în practică multe capacități noi, precum:

- ✓ crearea și utilizarea analizei nevoilor de învățare, a listelor de verificare și a criteriilor de evaluare;
- ✓ utilizarea întrebărilor de reflecție, care să-i ajute să se gândească la propriul proces de învățare (metacogniție) și să se autoevalueze;
- ✓ stabilirea de obiective, definirea de sarcini și identificarea a ceea ce urmează să învețe;
- ✓ identificarea dificultăților de învățare și analiza strategiilor de ameliorare;
- ✓ oferirea și primirea de feedback de la colegi.

În momentul în care sunt implicați în evaluare, elevii dezvoltă un sentiment de control asupra procesului de învățare și se consideră ca fiind capabili și performanți. Atunci când evaluarea dirijează instruirea, elevii învață mai mult și devin mai încrezători și autonomi în învățare.

Cu prilejul implementării la clasă a opționalului propus prin proiect, am creat instrumente de evaluare care au în vedere **competențele pentru secolul XXI** și strategii pentru integrarea evaluării în propriul proces de predare, precum și în procesul de învățare al elevilor, deopotrivă. Propunem, spre exemplificare, strategiile de evaluare utilizate cu succes în pilotare și pe care le-am corelat cu competențele, activitățile de învățare, formele de organizare, conținuturile și cu resursele prezentate în unitatea de învățare creată, *Să povestim despre prietenie*.

Strategiile de evaluare vizează atât profesorii, cât și elevii. Fiecare strategie presupune metode și instrumente unice. Important este să se înțeleagă scopurile diferite ale acestora, modul de structurare și ce se poate face cu rezultatele. *Strategiile de evaluare pot fi clasificate pe cinci mari categorii*¹, pe care le-am structurat într-un *Plan de evaluare* al profesorului:

Strategii pentru analiza nevoilor de învățare ale elevilor

Aceste strategii se folosesc înainte de începerea instruirii propriu-zise pentru identificarea experiențelor, capacităților, atitudinilor și greșelilor tipice. Ele ajută la identificarea nevoilor de învățare ale fiecărui elev și asistă elevii în vederea creării unor punți de legătură între ceea ce știu deja (cunoștințele anterioare) și ceea ce vor învăța.

Strategii pentru încurajarea autonomiei în învățare și a colaborării

¹ <http://educate.intel.com/ro/assessingprojects>, site de facilitare utilizat cu prilejul participării la proiectul Intelteach- Instruirea în societatea cunoașterii

Utilizăm aceste strategii pentru a evalua abilitatea elevilor de a-și asuma responsabilitatea pentru propria învățare, de a demonstra competențele interpersonale, de a realiza produse de înaltă calitate, de a înțelege feedback-ul și de a evalua activitatea colegilor.

Strategii pentru monitorizarea progresului

Utilizarea acestor strategii îi ajută pe elevi să rămână focalizați pe sarcina de învățare. Elevii devin mai capabili de a-și administra activitatea dacă li se oferă metode și instrumente de evaluare, pe măsură ce ei lucrează la sarcini neregulate. De asemenea, aceste strategii oferă indicații despre momentul și zona în care elevii au nevoie de ajutor suplimentar sau de instruire suplimentară. Multe dintre acestea oferă o documentare referitoare la creșterea în timp a învățării.

Strategii pentru verificarea înțelegerii și încurajarea metacogniției

Utilizarea acestor strategii ajută la verificarea înțelegerii, pe măsură ce elevii avansează în internalizarea achizițiilor. Elevii utilizează și ei aceste strategii pentru a gândi la propria gândire. Aceeași metodă poate fi folosită pentru ambele scopuri, dar este importantă furnizarea unor întrebări explicite și a unor elemente de sprijin (fișe) pentru a ajuta elevii să gândească la ce și cum învață.

Strategii pentru demonstrarea înțelegerii și a capacităților

Utilizarea acestor strategii facilitează evaluarea înțelegerii și capacităților elevilor, la finalul unei unități de învățare. În această categorie intră două tipuri diferite de strategii:

- Produse și performanțe
- Portofolii și dezbateri/rețeaua de discuții/conferințe conduse de elevi

Produsele sunt acele lucruri pe care le creează elevii, iar performanțele sunt lucrurile pe care le fac elevii. Portofoliile reprezintă o colecție de produse și performanțe, create de-a lungul timpului, care ilustrează eforturile, progresul și achizițiile elevilor, pe când conferințele susținute de elevi sunt mijloace prin care elevii își pun la dispoziție portofoliile, părți reprezentative din activitatea lor și discută pe seama intereselor, învățării și țelurilor lor.

Fiecărei secvențe de conținut al unității de învățare create, corelată cu activități de învățare, și competențe, i-am asociat metode de evaluare, instrumente specifice, din cele cinci mari categorii, prezentate mai sus. De precizat că într-un plan de evaluare, nu este necesar să fie introduse toate metodele din cadrul unei categorii, dar trebuie incluse toate categoriile.

prof. Elena DARIE
Școala Gimnazială "I.L. Caragiale" Tulcea